

Til Justis- og beredskapsdepartementet

Oslo, 20. Oktober 2017

Høringsvar – forslag til endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften

Vi viser til høringsbrev datert 14.7.2016 med forslag til endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften. Vi takker for muligheten til å kommentere forslagene.

Vi begrenser oss til å kommentere forslagene om å heve kravet til botid for personer som har ankommet Norge før fylte 18 år og for statsløse barn som er født i Norge.

Departementets forslag

Departementet foreslår å heve botidskravet fra fem til syv år for personer som ankom riket før fylte 18 år. Videre foreslår departementet at det for statsløse barn som er født i Norge stilles krav til fem års *lovlig* botid i Norge. Formålet med forslaget er et generelt ønske om å stramme inn vilkårene for norsk statsborgerskap. Redd Barna støtter ikke forslagene.

Redd Barnas kommentarer til forslaget

Redd Barna mener at forslagene til endringer i statsborgerloven § 11 og forslaget til ny § 16 a er ufullstendig utredet i lys av Norges menneskerettslige forpliktelser. Forslaget fremstår ikke som tilstrekkelig begrunnet og endringene foreslått vil kunne ha negative konsekvenser for barna.

Departementets vurdering av Norges menneskerettslige forpliktelse er ufullstendig

Barnekonvensjonen artikkel 3, 2 og 7

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, jf. barnekonvensjonen artikkel 3 (1) og Grunnloven § 104. Hensynet til barnets beste gjelder også lovgivende organer og skal derfor være med i departementets saksbehandling. Når departement foreslår lovendringer som angår barn, plikter de å kartlegge barnets eller barns behov og man skal konkludere med hvilken løsning som er til barnets beste. Der hvor også andre hensyn gjør seg gjeldende, må det komme tydelig frem hvordan barnets interesser er blitt veid opp mot eventuelle andre hensyn. I vurderingen av barnets beste er, ifølge FNs barnekomité, blant annet disse momentene relevante: barnets syn på saken, barnets behov for omsorg, beskyttelse og sikkerhet, hvor sårbar

situasjonen er og barnets rett til helse.¹ Det må altså framkomme hvilke positive og negative konsekvenser en eventuell lovendring vil få for barna det gjelder. Redd Barna mener at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til barns beste og barns særlige behov ved økning av kravet.

Redd Barna savner en redegjørelse av Barnekonvensjonen Artikkel 7 som er helt sentral i departementets forslag. Barnekonvensjonen er bare så vidt nevnt i Høringsnotatet. Artikkel 7 lyder:

«1. Barnet skal registreres umiddelbart etter fødselen og skal fra fødselen ha rett til et navn, rett til å erverve et statsborgerskap, og, så langt det er mulig, rett til å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem.

2. Partene skal sikre gjennomføringen av disse rettighetene i samsvar med sin nasjonale lovgivning og sine forpliktelser i henhold til relevante internasjonale instrumenter på dette området, særlig når barnet ellers ville blitt statsløs.»

Vi savner videre en grundig redegjørelse for denne artikkelen sett i sammenheng med særlig FN-konvensjonen av 1961, diskrimineringsvernet i Barnekonvensjonen artikkel 2, og Barnekonvensjonen artikkel 3.

Redd Barnas syn er at det skjerpede botidskravet for statsløse barn født i Norge som følger av forslaget til ny § 16 a ikke er i tråd med vår plikt etter barnekonvensjonen til å sikre denne gruppen barn statsborgerskap umiddelbart etter fødselen.

Videre mener vi at det legges opp til ett regelsett som gjelder de statsløse barna som har lovlig opphold, og ett regelsett som gjelder de uten lovlig opphold som er problematisk i lys av ikke-diskrimineringsvernet i barnekonvensjonen.

Endringene er dårlig begrunnet

Redd Barna mener forslagene i høringsnotatet er svært dårlig begrunnet. Departementet går ikke inn på hva det å være norsk statsborger innebærer for et barn og hvilke konsekvenser det vil ha å leve i lengre tid som statsløs. På den andre siden er det heller ikke redegjort for hvorfor de foreslåtte innstramningene er nødvendige. Departementet begrunner ikke endringene utover at «norsk statsborgerskap skal henge høyt».

Det er vanskelig å se hvilken eventuell positive og ønskelige konsekvenser forslagene skal ha. Mens det er veldig lett å se de negative konsekvensene forslagene dersom innført vil ha for barna.

Forslaget vil særlig innebære dramatisk negative konsekvenser for statsløse barn født i Norge som ikke har oppholdstillatelse (i saker hvor foreldrene heller ikke har oppholdstillatelse). For en del av disse barna vil forslaget i praksis innebære at de kan måtte tilbringe hele sin barndom på et asylmottak – som statsløse og uten oppholdstillatelse.

Forslagene er klart ikke til barns beste, og vi kan ikke se at det er tungtveiende hensyn som taler for å sette hensynet til barnets beste til side i disse sakene. Redd Barna kan derfor ikke støtte forslagene. Vi stiller oss bak NOAS og Barneombudet sitt hørings svar som utdyper konsekvensene forslagene i høringsnotatet vil ha.

Vennlig hilsen

Redd Barna

Thale Skybak
Seksjonsleder barn i Norge

Camilla Scharffscher Engeset
Spesialrådgiver barn på flukt

¹ Generell Kommentar nr. 14 (2013) om barnets rett til at hans eller hennes beste skal være et grunnleggende hensyn, avsnitt 51.